

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Geschichte der geistlichen Stiftungen, der adlichen Familien, so wie der Städte und Burgen der Mark Brandenburg

[Urkunden-Sammlung für die Orts- und spezielle Landesgeschichte]

Riedel, Adolph Friedrich

Berlin, 1843

VIII. Johann Bischof von Havelberg befiehlt seinem Sprengel zur Abwendung vielfachen Unheils, welches seine Diöcese betroffen, das Fest der Heimsuchung Mariens strenger zu feiern, im Jahre 1390.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54314)

qui diuino timore postposito in suarum periculum animarum scienter in gradibus consanguinitatis constitutione canonica Interdictis, matrimonia contraxerint aut contrahunt, singulis diebus dominicis in ecclesiis suis locis et temporibus congruis ex communicatos denuncient et a christi fidelibus arcus euitandos, donec suum errorem humiliter cognoscentes ab invicem separentur et absolutionis beneficium optinere mereantur. Statuta sunt hec et promulgata In ecclesia parrochiali wistok In synodo Sub anno domini M^o. CCC^o. LXXV°. die beati luce Ewangeliste.

Nach dem alten Havelbergischen Copialbuche der von der Hagenschen Bibliothek in Hohenhausen. In das Breviarium ist diese Urkunde nur bis zu dem Absatze aufgenommen und vom Jahre 1374 datirt.

VIII. Johann Bischof von Havelberg befiehlt seinem Sprengel zur Abwendung vielfachen Unheils, welches seine Diöcese betroffen, das Fest der Heimsuchung Mariens strenger zu feiern, im Jahre 1390.

In nomine domini Amen. Nos Johannes dei gratia Havelbergenfis ecclesie episcopus vniuersis et singulis prelati etc. per nostram dyocesi in vbi libet constituti salutem in Domino sempiternam. Quoniam vestra prout nouit caritas, quomodo nos in hac valle miserie multipliciter errantes, gementes et degentes indignationem omnipotentis dei nostris peccatis exigentibus cottidie mereamur, Vnde flagella sue iracundie ac diuine iusticie, nos misericorditer admonencia et pie corripiencia, iugiter experimur: nam pestilenciis vere continuis, gverris et rapinis ac aliis multifariis malignorum insultibus vndique conturbamur. Immo, quod magis dolentes referimus, Sancti petri nauicula, ipsa scilicet sanctissima romana ac vniuersalis dei ecclesia, talibus et tantis tam periculosis ac diuturnis scismatum ac errorum jam quassatur fluctibus, qualibus et quantis vix legitur a cunctis retroactis seculis fuisse agita. Et quamdiu tam tremenda dei nostri indignatio piis precibus non fuerit mitigata ac ipse iusticia in misericordiam commutata et sic nobis fuerit peccatorum venia impetrata, dicta flagella tam dire nos castigantia creduntur veresimiliter non auferri nec minui, sed potius augeri ac perpetua mala post hec comitari. Sed quia nos peccatorum mole grauati ipsorumque nexibus crudeliter ligati nec ceruices nostras erigere, nec deum nostrum valemus suppliciter adorare, nostra etiam labia, labe criminum defedata, orationem mundam ac deo placabilem nequeunt effundere eo, quod in conspectu altissimi laus peccatorum nequaquam speciosa reputatur. Propter que, etsi electos dei et sanctos in celestibus deuotis precordiis ac continuis laudum sollempniis cogimur acclamare, quatinus suis meritis et piis interuentionibus nostram miseriam et in tantis periculis angustiam dignentur subleuare, Potissimum tamen ipsam peccatorum omnium consolatricem, angelorum imperatricem, celorum reginam ac totius mundi dominam, castitatis speculum ac humilitatis exemplum, virginem uoto dulcissimam, matrem dei mariam, omni laude dignissimam, quam ad plenum laudare non sufficit vis humana, eo quod splendor eterni luminis ac decor paterne glorie ipsam deifice illustrauit et quam mirifice obumbravit, vt mater dei efficeretur et virgo in ewm (aevum) permanens tanta claresceret sanctitate, qua maior sub deo nequit intelligi neque potest comprehendi. Quoniam tamen innumeras pati voluit molestias diuicias in hac vita, quatinus nostris calamitatibus et perturbationibus, vt pia mater affolet, eicius compateretur, hanc etiam super omnes creaturas exaltatam coronaque glorie decoratam a dextris suis federe constituit in excelsis, vt in conspectu summi principis ac celestis iudicis advocata miserorum propincior haberetur, que etiam innixa

super suum dilectissimum quidque postulat impetrabit. Condecens igitur et expediens atque iuste, dignum nobisque salutare fore arbitramur, ut ipsam frequentissimis laudum preconis attollamus, facta quoque nobiliora eius atque dicta, que in hac vita misera edidisse perhibetur, ad memoriam reuocantes cum ymnis et canticis festiue peragamus. Factum est ergo inter cetera, prout ewangelica edocent eloquia, quod postquam virgo venustissima dei mater maria angelo nunciante et spiritu sancto obumbrante suis castissimis deum concepit visceribus, montana festinanter ascendit, Elizabeth visitauit, visitatam salutauit etc. (nach Cap. I. Vers 39 bis 56 des Evangeliums Lucä). — Vnde et nos dictarum laudum et exultationum memoriam agere gloriosissimeque virginis prophetiam de sue humilitatis celebritate, quantum in nobis est, adimplere cupientes, Ad hoc eciam per reuerendissimum in Christo patrem ac dominum, dominum nostrum Albertum, sancte Magdeburgensis ecclesie Archiepiscopum, instanter requisiti, honorabiliumque virorum Gherardi prepositi, Conradi prioris tocusque nostri capituli cönsensu accedente, Eciam cum pericioribus nostri consilii matura prehabita deliberatione et tractatu, festum humilitatis gloriosissime virginis Marie seu humilime visitationis, qua Elizabeth visitauit, a cunctis nostre dyocesis fidelibus cum ymnis et organis et mentis iubilationibus, prout alia festa eiusdem virginis in ecclesia dei peraguntur, instituius sollempniter celebrandum. Vobis igitur omnibus et singulis, tamquam eiusdem virginis deuotis zelatoribus, precipiendo mandamus atque in remissionem peccatorum vestrorum iniungimus, Quatinus ipsum festum prenarratum hoc anno dumtaxat die immediate sequente festum S. Johannis ante portam latinam, deinceps autem perpetuis temporibus singulis annis ipso die S. Vitalis martiris cum commemoratione eiusdem sancti sollempniter, prout dictum est, peragatis populumque vobis commissum et nostrum clerum vniuersum monitis vestris salubribus et doctrinis ad idem faciendum inducatis, ut sic tam benedictae visitationis memoriam recolentes ab eadem dulcissima virgine gloriosissima dei matre nunc in huius mundi naufragiis et demum in mortis nostre angustiis pie visitemur, visitati consolemur et consolati letificemur vel exultantibus animis post hanc vitam secum in celestibus habitemus. Nos itaque vniuersos Christi fideles tante virgini deuotos ad eiusdem festum iam institutum deuocius celebrandum donis spiritualibus volentes animare, omnibus vere penitentibus et confessis, qui matutinali officio in ecclesia, qua ipsum festum celebrabitur, interfuerint, quadraginta, qui vero misse totidem, qui in primis ipsius festi vesperis interfuerint, similiter quadraginta, qui vero secundis totidem, Illis vero, qui prime, tercię, sextę, none et completorii officii interfuerint, pro qualibet horarum ipsarum dies viginti, de omnipotentis dei misericordia et eiusdem gloriosissime matris meritis et intercessione et beatorum apostolorum eius petri et pauli auctoritate confisi, sibi de iniunctis penitentiis relaxamus. Hystoriam eciam de hoc festo specialiter compilatam in ecclesia nostra Havelbergensi ordinauimus decantari. Vos autem qui hanc hystoriam nondum habetis, nec propter arduitatem comparare poteritis, isto anno peragatis in hunc modum etc. — (Vergl. im Havelbergfchen Brevir, Bogen kk. die historia de compassione beate virginis). Actum et datum in castro nostro Wyftock anno Domini M. CCC. nonagesimo, XXIII. die mensis Marcii, nostro sub autentico sigillo appendente.

Nach dem Original des Klosters Broda im Großh. Mecklenb. Strelitzschen Geh. Archive aus einer vom Prediger Sponholz zu Rükow mitgetheilten Abschrift.